

FTMS
Filipino Tribe
Mission
Sweden

NYHETSREV

Nr 6 2009

NYHETER I DETTA NYHETSREV

1. Var José Rizal lärare?
2. Nya medlemmar i Filippinska föreningen, FTMW

FÖRORD

Det första ämnet i detta nyhetsrev är inte en ställd rubrik utan en fråga.

Som jag nämnt i tidigare nyhetsrev så lyfter jag upp en del berättelser och inhemsk historia för att vi ska förstå varandra bättre. Det är en förhoppning att det ska ge samförstånd till varför det är svårt ibland, och att även vi i "givarländer" måste anpassa vår attityd.

Det är lättare att samarbeta när man delar erfarenheter och kan plocka av de goda erfarenheterna för att utveckla metoder att undvika att de sämre återupprepar sig. Varför är det då viktigt att veta mer om sin egen och andras kultur? Jo, därför att då förstår vi förhoppningsvis varandras synsätt och beteende. I detta kan vi med respekt till varandra fortsätta dela den värld vi lever i.

VAR JOSÉ RIZAL LÄRARE?

Året var 1521 som den Portugisiske upptäcktsresanden, Fernão de Magalhães, eller som han kom att heta på Spanska; Fernando de Magallanes, kom till Las Islas Pilipinas med tre skepp. Han anlände först till en ö som, med dagens namn, heter Leyte, och anlade där basstationen, som sedermera heter Tacloban city. Därifrån seglade han via Siargao Strait till ön Cebu till staden Zuzubu, av honom given den nya stavningen Cebu.

Magellan var inte i sitt eget lands ärende när han kom till Filippinerna utan var, i egen regi, uttyrd under sen Spanska kungen, inte som många tror kung Philip II utan hans far, kung Charles V. De nyupptäckta öarna kallade han först Lazarusöarna, efter den Lazarus som Jesus uppväckt från de döda, vilket han nu ansåg sig ha gjort med dessa öar. De var okända för den Spanska kronan och dess samvälde med Frankrike och Italien, men han beslöt sedermera att ändra namnet till det numera kända Filippinerna, Las Islas Pilipinas efter den Spanska kungens kronprins, prins Philip, senare Kung Philip II. Detta kungaskifte inträffade dock efter Magellans död.

Den retorik Magellan använde sig av, var för tiden en human väg till erövring. Då han anlände med sina tre skepp till Leyte, och senare på Cebu, lät han ett par man ur sin armé utmanas av lokala krigare. Inte för att slåss på liv och död, men för att bevisa sina mäns "odödlighet" och stridskraft. Då de var klädda i full rustning rådde inte någon krigare på dem. I hans dokument kan man läsa att varje Spansk krigare kunde stå emot fyra infödda krigare åt gången. På detta sätt skapade han respekt från befolkningen och han krävde att de lokala ledarna skulle kapitulera till den Spanska kronan. Om de vägrade, emellertid, blev det strid på liv och död till kapitulation gavs.

På öarna Leyte och Cebu upplevde inte Magellan något motstånd och de lokala hövdingarna blev lydiga undersåtar till Spanien. Dock fanns på den närliggande ön, Mactan, en hövding som envist vägrade all samverkan med den Spanska kronan. Hans namn var Lapu-Lapu.

Lapu-Lapu inte bara vägrade att tillräkna sig Spaniens Kung som herre utan retade Magellan och utmanade honom till krig.

Den 26 april, 1523 är en milstolpe i Filippinsk historia. Då hålls det första registrerade kriget rum på Filippinskt territorium mellan Magellan och hövdingen Lapu-Lapu. Magellan, med övertro på sina mäns stridsskicklighet, blev för ivrig av denna fräckhet. Hans rådgivare bad honom vänta med att avsegla tills att man hade högvatten, men Magellan ville slå till snabbt utan att låta Lapu-Lapu få tid att förbereda sig för strid.

Vad Magellan inte visste, var att Lapu-Lapu redan låtit "minera" sin by med övertäckta håll försedda med pålar, avlägsnat kvinnor och barn och bett om förstärkning från andra stammar som var emot den nya inkräktaren. Man härdade sina spjutspetsar med eld för att ha kraft mot pansaret, och en uppskattning är att 800 upp mot ett tusental man redan väntade på Magellans ankomst.

Då Magellan inte kunde gå in p.g.a. att tidvattnet var lågt ankrade man sitt skepp och lade ut de mindre båtarna. Detta innebar att han inte hade hjälp av fartygets kanoner, samt inte kunde få med den förstärkning han senare skulle ha behövt. När man anlände stranden, kom nästa motgång. Män fick lämnas i båtarna för att hålla dem i tidvattnet och beskydda eventuell reträtt och i sina tunga rustningar fick man hoppa i vattnet och vada upp på stranden, vilket tog krafter från den lilla skara med män som nu skulle anfalla.

Väl uppe på stranden anföll Lapu-Lapus armé i stora massiva vågor, och trots att Magellans här kämpade väl, pressades man tillbaka mot båtarna igen. Magellan såg sig inte om i striden utan trodde att han hade besättningen med sig, men då han sårades av en pil i halsen fick han se sig omringad utan hjälp. Hans män flydde snabbt tillbaka till sina båtar när de såg sin härförare falla.

Lapu-Lapu i sin tur, följde inte efter Spanjorerna utan lät dem segla vidare.

De Spanska conquistadorerna lämnade kort därefter Cebu och Filippinerna med sina tre skepp.

Här kunde Filippinernas historia slutat innan den ens hade börjat. Kung Charles V kände ännu inte till Magellans upptäckt, utan nu var de tre skeppen på väg att informera om sitt fynd till Kungen i Spanien. Dock råkade man ut för pirater, som redan då fanns i dessa hav, och det ena skeppet stacks i brand och förliste. De övriga två skeppen klarade striden och fick bärga överlevande och material från det förlisande skeppet. Man valde nu att dela på sig. Ett skepp gick österut mot en av sina kolonier i Argentina, och det andra direkt mot Spanien västerut. På den här tiden fanns inte Suezkanalen, utan man seglade runt Afrika för att komma hem.

Det dröjde till 1591 innan Spanien kom tillbaka för att ta de nyupptäckta öarna i besittning.

Under denna tid hade Lapu-Lapu levt sitt liv och avlidit som sitt folks första hjälte. Detta utan att folket visste att han var sitt lands första hjälte och försvarare, eftersom öarna på denna tid var delade mellan många kulturer och folkslag från många platser i Asien, såsom Sydkina, Japan, Malaysia, Indonesien och Mellanöstern.

Det skulle dröja ytterligare 338 år efter slaget på Mactan innan den hjälte som jag nu ska återge lite om föddes. Denna nationalhjärte föddes 1861 och kom att kallas ”den första Filippinern!”

I tidigare nyhetsbrev, nr 3, 2006, har jag nämnt om Katipunan, det Filippinska frihetskriget och folkets kamp mot Spanien och dess misstag att liera sig med Amerika. Många trodde att detta var det rätta efter en analys gjord av José Rizal, då han nämnt att det Nya Amerikas Förenade Stater kunde vara en lämplig handelspartner. Han inriktade sig aldrig på revolution med vapen utan med utbildning, och hans konklusion berodde på att han var förvissad att USA skulle förstå hans lands dilemma med många kulturer och folkslag, då USA utgjordes av detsamma.

José Rizal hade redan av Katipunan, och då via Andrés Bonifacio, utropats till nationalhjärte i den egna tidskriften La Solidaridad, första årgången 1898. Man kunde där läsa följande notis på Engelska:

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

FÖR TVÅ ÅR SEDAN

Den 30 december, 1896, blev Dr JOSE RIZAL, den störste hjälten och martyren i Filippinerna, avrättad på Bagumbayan Field.

FILIPPINER, kom ihåg Rizal! Du kan inte göra mindre. Vi måste bekämpa de Amerikanska kolonisatorerna till det bittra slutet. Vi måste förbereda oss att dö om så behövs för det land som RIZAL älskade så högt.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Den tänkta vänskapen hade bytts mot bitter strid. Detta till följd av att en nervös Amerikansk postering öppnat eld och skjutit ihjäl en Filippinsk lierad soldat, vilket tolkades som en krigsförklaring från USA mot Filippinerna. USA på sin sida, såg till att Filippinerna inte blev en koloni utan ett samväld. Ett samväld som skulle utvecklas till en oberoende stat och lierad till den Amerikanska alliansen. En allians som varade till 1998, då Filippinernas tid som Natoland gick ut efter andra världskriget. Här finns mycket att skriva om, men mitt ämne var José Rizal i Dapitan, varför jag bara omnämner att Filippinerna officiellt blev självständigt den 27 februari, 1945. Ett år tidigare än avtalat. Detta p.g.a. den ärlighet Filippinska folket visat efter att ha kämpat sida vid sida med Amerikanska styrkor för att befria landet från Japan.

Som jag nämnt, var inte José Rizals syfte med sin propaganda att störta Spanien genom revolution, utan hans arbete liknade fackföreningens. Han försökte att förhandla villkor, med Spaniens guvernör i Manila, om handel med Filippinska varor av Filippinska affärsmän. D.v.s. han ville att Filippinska bönder och producenter skulle få handla självständigt med sina varor, i första hand på tänkta nya Asiatiska handelsstationer såsom Borneo och Hong Kong, men framför allt som Filippinska produkter och inte som Spanska.

Dåvarande Spanska guvernören var inte helt emot Rizals krav. Speciellt inte då man redan accepterat att Filippinska medborgare fick utbildas i de Spanska universiteten, och man redan hade Filippinska utbytesstudenter i Spanien och tillika Filippinska handelsmän under den Spanska kronan.

Dock ställde sig den Katolska kyrkan på tvären emot detta. Dels för att de ägde mycket av det land som brukades av de Filippinska bönderna och en stor del av deras inkomst kom från detta bruk samt dels att Rizal själv, i en av sina noveller, dedikerat denna till de Filippinska prästerna Burgos, Gomez och Zamora som falskt avrättats för förräderi mot Spanien. Kyrkan sågs som ansvarig för detta.

Den Katolska kyrkan inledde en kampanj för att få Rizal gripen, vilket inte lyckades under den rådande guvernören, varför man genom sitt inflytande i Spanien fick honom ersatt med en ny guvernör, som gjorde som kyrkan ville. I ett första skede greps Rizal i Hong Kong. Trots att han fått klartecken att resa till Spanien, återfördes han till Manila. Han försattes i exil och transporterades till Mindanao.

Det är nu jag vill nu återkomma till mitt besök i Dapitan City tidigare i år, och mitt besök på den nationalhjälten José Rizal satt fängslad under fyra års tid innan han fördes till Manila för en rättegång som skulle visa att han var en landsförrädare och avrättades. Rättegången har beskrivits som en fars, där alla argument emot honom inte fick motbevisas eller försvaras. Hans offentliga försvarare var dessutom inte advokat utan en officer, som frivilligt tagit sig uppdraget att försvara honom.

Vi kan läsa om José Rizal att hans start i juli 1892 var lite annorlunda än man kan tänka sig om en man i exil och fångenskap. Från boken "The First Filipino", den förste Filippiniern, en biografi om José Rizal av Leon Ma Guerrero läser vi:

Inom en vecka efter ankomsten (till Dapitan) skrev han till sin mor att han mådde bra och att han kände det nästan som att han var "på semester." De behöver inte sända honom något, utan möjligtvis ett par bra skor, men de är svåra att skicka i brev!

Han planerade snart att bosätta sig. Hans Kalamba kunde bli upprättat i Dapitan, nu när han inte fick bygga i Borneo. Han kom från en farmarfamilj och han var mycket medveten om värdet av bördigt land. Han hade inte ännu varit i Dapitan en månad, när han frågade den lokala Kommendören, Ricardo Carnicero, om han kunde få kultivera marken mellan staden och havskusten, och såg omedelbart till att fruktträd planterades. Han hade också planer på en annan landsträckning, utmed kusten, där han planerade att plantera 1,000 kokosnöträd. Senare skulle han försöka att köpa och sälja hampa och kopra.

Han hade tänkt be sin familj om ett lån på 1,000 piso, men så hände något fantastiskt i september. Han upptäckte att den lott som han och den lokala officeren, Carnicero, köpt en tredjedel var av, hade vunnit andra pris. Lott nummer 9736 var värd 20,000 piso vilket gav honom en del värd 6,200.

Månaden därpå investerade Rizal hälften av pengarna i mark utefter kusten, vilket han tyckte var som att vinna på ytterligare ett lotteri. Resten av pengarna sände han till sin far. Titeln på marken kostade honom endast 18 piso men han beräknade att han skulle tjäna 2,000 per år på den.

I januari 1893 kunde han skryta över att han hade femtio *lansone* träd, tjugo *manga* träd, *macuba* träd, ungefär femtio *lanka* träd, *santol* träd, *balones*. Arton *mangostanser*... ”jag har planerat ungefär 1,400 kaffe och 200 kakao plantor...” Men vilda apor och vildsvin skulle senare förstöra dem.

Till mars månad hade han byggt ett vackert litet hus för 40 piso.

José Rizal, i större skala än naturlig, ser ut över sin klinik och studenternas sovsalar.

Vi ska titta lite grand på hans aktiviteter under hans tid i exil på ön Mindanao och under bevakning av den Spanska kronan på orten Dapitan.

Hans engagemang återfinns i följande yrken:

1. Farmare/bonde
2. Ögonläkare
3. Lärare
4. Skulptör
5. Politiker

Inte nödvändigtvis i ovan nämnda ordning, men i en mix av dem.

Ovan t.v. ser ni Rizals klinik och tillika sovsal för hans studenter. Ovan till höger syns de två husen avsedda för hans patienter. Ett för kvinnor och ett för män.

T.v. ser ni lite av interiören. I informationen kan man läsa att det fanns plats för två patienter per hus där de kunde vila ut efter behandling.

José Rizal var utbildad inom handel, hans far var handelsresande, men Josés intresse för ögonsjukdomar föddes genom att hans mor hade problem med sina ögon. Han utbildade sig till ögonläkare under den tid han

fortfarande var en fri man, och en av de första operationer han gjorde efter sin examen, var att ge sin mamma synen tillbaka.

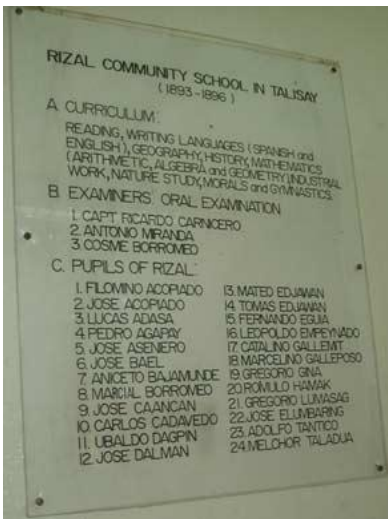
Han fortsatte sin praktik under sin exil i Dapitan, och eftersom han hade kontakt med överklassen sedan tidigare, hade han inte svårighet att fortsätta detta yrke, genom att han, via sitt tidigare rykte, fick nya kunder, även utländska sådana. En av dessa kunder var en äldre man som bodde i Hongkong. Han kom för att få sina ögon behandlade av Rizal. Med sig hade han sin tjänarinna, Josephine Bracken. José och Josephine blev kära i varandra, och efter att hon följt sin Herre till Hongkong, återvände hon till sin kära Rizal. Där stannade hon tills han i augusti 1896 återfördes till Manila och sin kommande rättegång. Hon flyttade då in hos Josés familj, medan han hölls i arrest på Fort Santiago i Intramuros, Manila.

I ett brev från José Rizal till sin mor, daterat den 12e mars 1896, kan man läsa att Josephine fått missfall vid sin graviditet. José tog mycket illa vid sig av sitt förlorade barn och det sades att han gjorde en skiss av barnet, som även namngetts efter Don Fransisco. Josephine var av Irländskt ursprung och uppväxt i den Irländska Katolska kyrkan, José däremot var i hela sitt liv skeptiskt till den Katolska kyrkans sätt att tillmötesgå människor, speciellt efter avrättandet av tidigare nämnda präster. Detta till trots, skrev han på ett manifest strax innan sin avrättning att han ville dö som Katolik. Detta för att, som han uttryckte det till sin skrivare, han skulle skapa lugn för sin familj.

Han var också lärare. Till vänster ser ni en tillbyggnad för hans studenter.

Utrymmet under huset användes som studierum där man kunde sitta i skydd från sol och dåligt väder för att studera och utföra en del experiment.

Här till vänster ser vi katedern och svarta tavlan som Rizal använde i sin undervisning. Vidare ser vi också hans schema som innehöll följande ämnen:

Läsning, skrivning, språk (Spanska och Engelska), geografi, historia, matematik (aritmetik, algebra och geometri), industriellt arbete, naturlära, moral och gymnastik.

Man kan också se vilka som var examinatorer samt vilka som var elever.

En annan lista visar Rizals etiska kod, vilken följer termen; "Gör inte, var inte"

1. Var inte en spelare.
2. Var inte en drinkare.
3. Bryt inte mot lagen.
4. Var inte elak på något vis.
5. Var inte en ursinnig upprorsmakare, partisan.
6. Var inte en felfinnande kritiker.
7. Gör inte dig själv till åtlöje.
8. Behandla ingen med högfärd eller förakt.
9. Fördöm ingen utan att höra hans sida först.
10. Överge inte en fattig med rätten på sin sida.
11. Misslyckas inte att hjälpa de som visar vilja och förmåga.
12. Umgås inte med omoraliska personer eller människor med dåliga vanor.
13. Bortse inte från värdet till vårt land av nya maskiner och industrier.
14. Sluta aldrig arbeta för välfärd och välstånd i vårt eget land.

Själv finner jag hans etik och moral i hans kod mycket intressant, eftersom han pekar på de saker som fortfarande är en svaghet i många länder; viljan att samverka i enighet för välfärd och välstånd i sitt eget land. Att respektera sin medmänniska och att se till den egna utvecklingen, att maskiner och verktyg för utveckling förnyas. Detta fanns på hans utbildningsschema 1892 till 1896. Idag kan man fråga sig; var finns hans elever? Detta när man ser hur Filippinerna fortfarande lever under ett tungt ok av korruption och depression.

Många nekar till detta och visar mig hur det är ställt med andra länders situation i förhållande till korruption och enighet. Detta är en klarsyn för många, även här i Sverige. Allting är inte perfekt, och vi förändras alltid med tiden. Men det viktiga är det som Rizal så tydligt redan pekar på, nämligen att inte bortse från värdet av samsyn och att välfärden beror på vårt gemensamma deltagande och vår respekt för varandra.

Det är något som skiljer utvecklade länder från de länder som saknar en utbildning som når till alla grupper i befolkningen. Även i Sverige, och i andra länder i Europa, kan man se att problem av olika art uppstår när utbildningsnivån är låg. Detta reglerar varje lands regering via det välfärdssystem man tillsammans byggt upp. Detta kämpar också många människor i Filippinerna för, och det är då bra att se att kunskapen finns, och har funnits, i Filippinerna. Det är den förutsättning som ska till, och i det fallet är detta en tung börda för Filippinerna, vilket vi globalt kan hjälpa till med på både diplomatisk och humanitär nivå. Att t.ex. ge utbildning via fadderskap i olika organisationer är en väg, och att diskutera möjligheter i klubbar och intresseorganisationer är en annan.

José Rizal var också en skicklig skulptör och karvade många fina figurer i trä, både religiösa och humaniora.

Originalen till dessa finns på olika museum i Manila, men några gipsavgjutningar finns att beskåda av dessa verk även här i Dapitan.

Idag finns en galleria och hotell inte långt från Rizal Shrine (Rizals minnesplats), och man kan njuta av något så "Svenskt" som en pizza!

Man tar sig till Dapitan med båt från Dumaguete. En stad som har förbindelse även med Cebu City, både med båt och med flyg. Dock kan man flyga direkt till Dapitans flygplats, om man föredrar snabbare färdsätt.

2. NYA MEDLEMMAR I DEN FILIPPINSKA FÖRENINGEN, FTMW

Vi har glädjen att, förutom de styrelsemedlemmar och samarbetspartners som presenterades i första numret av vårt nyhetsbrev i år, också kunna presentera fler nya medlemmar och samarbetspartners i den Filippinska föreningen FTMW. Dessa har undertecknat och sänt in föreningens formulär där de talat om hur de kan vara behjälpliga, men också uttryckt hur vi kan hjälpa dem.

Liksom alla parter, kommer dessa att finnas på hemsidan www.tribemission.com och mer information kommer efterhand. Vi hänvisar också till våra tidigare nyhetsbrev där de presenterats närmare.

ARISE CHRISTIAN MINISTRIES

Joey Dauz

Joey Dauz är, tillsammans med sin fru, aktiva för att hjälpa ett folk i sin närhet som heter Higaonon.

Namnet Higaonon har betydelsen ”folket som bor i berget” (Thus people who live in the mountains), vilket kommer från att detta folk drevs inåt land och upp i bergen och dalgångarna av de inbyggande Malajerna på tidigt tusental. De lever i bergen omfattande provinserna Agusan del Norte, Agusan del Sur och Bukidnon. Joey har sin utgångspunkt från staden Nasipit i Agusan del Norte, men pendlar även till städerna Butuan och Cagayan de Oro i samband med det samarbete de har med läkarorganisationen Lifeline (Nyhetsbrev nr.3).

Stammen Higaonons historia skrivs olika idag av olika universitet och antropologiska institutioner. Mest p.g.a. att man i Filippinerna finansierar undersökningar med privata bidrag och inte med statliga, varför man tvingas profilera sig med egna ”fakta”. Detta är ett av de problem man idag tampas med lokalt, då olika grupperingar av samma etniska grupper splittras p.g.a. vilken finansiär man har. I detta fall har västvärlden det största inflytandet, och din medverkan finns i det att du ser flera av dessa organisationers TV-kanaler via satellit (National Geographic, Discovery, Animal Planet etc.).

MARCH OF FAITH CHRISTIAN CHURCH

Pastor Vicente Barbarona Jr med fru

Pastor Vicente Barbarona Jr är aktiv, tillsammans med pastor Lyn Belarmino, att hjälpa flodfolket i Dipolog City. Bl.a. genom att driva en skola där barnen får komma för att lära sig läsa och skriva samt en del ämnen. Hans arbete finns beskrivet i vårt förra nyhetsbrev (nr.5).

Vi hälsar dessa nya medlemmar välkomna och hoppas på ett gott samarbete i framtiden.

Med detta tackar jag för denna gång och framför mitt och mina medarbetares varma tack för ditt engagemang. Tala gärna med en vän om möjligheten att bli fadder eller stödja ett av våra många projekt i Filippinerna.

Guds frid

Thor Klaveness

Adlay, Carrascal
8318 Surigao del Sur
Philippines

thor@tribemission.com

Norreväg 11/46
S233 93 Svedala
Sweden

Fadderavgiften

Den månatliga avgiften för ett fadderbarn är €20/SEK200 eller €15/SEK150 för gruppssponsor och kan betalas på följande sätt:

1. Via autogiro
2. Via inbetalningskort som inbetalas per månad, kvartal, halvår eller år efter eget val.

Vid betalning inom Sverige kan betalning göras till konto enligt nederst på sidan.

För betalningar utanför Sverige men inom

Europa, betala till: NORDEA Sweden

IBAN: **SE31 9500 0099 6042 0418 2960**

SWIFT: **NDEASESS**

Internet sidor:

Hemsidan för nätverket:

www.tribemission.com

Filipino Tribe Mission Sweden's hemsida:

Se FTMS i menyn

Filipino Tribe Mission Welfare's hemsida:

Se FTMW eller Philippines i menyn

Fadderbarn:

Se Child sponsor i menyn

FILIPINO TRIBE MISSION SWEDEN

Org. Nr: 802422-2393 ftms@tribemission.com

Att: Klaveness

Norreväg 11/46

233 39 Svedala

Sverige

Ordförande Bodil Klaveness: klaveness21@hotmail.com

Kassör Rosauero Maniquis: ro_cee@yahoo.se eller
rosauero@tribemission.com

Kontoinformation:

Pg: 418296-0

Bg 5495-2361

Bank account: 9960 420418 2960

IBAN: SE31 9500 0099 6042 0418 2960

BIC-Code (SWIFT): NDEASESS